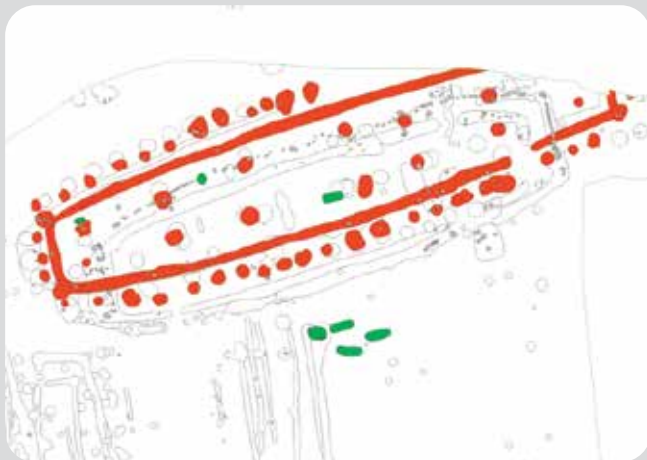

Skibssætningerne

Skibssætningerne er opført i Gl. Lejres storhedstid. I dag findes kun resterne af to skibssætninger, men indtil år 1800 lå der mindst fire store skibssætninger i området.

Den bedst bevarede er ca. 20 meter bred og 100 m lang, og var bygget af tætstillede granitsten. I flere af vikingetidens pragtgrave er der fundet træbyggede skibe, som har transporteret den gravlagte til dødsriget.

Skibssætningerne ved Lejre var derimod bygget af sten, men havde form som skibe. Stenskipene kan opfattes som symboler på denne rejse efter døden. Den store skibssætning i Lejre er ikke rejst over en enkelt person, men er et monument knyttet til begravelserne i området.

Lejre Museum

Lejre Museum viser områdets historie og fortæller om de mange myter og sagn om skjoldunge-slægten. På museet kan ses flere af de genstande, som Roskilde Museum har fundet ved arkæologiske udgravninger i området (www.roskildemuseum.dk).

Velkommen til Gl. Lejre

Gl. Lejre landsby ligger ca. 7 km fra Roskilde midt i et historisk enestående landskab, som blev fredet i 1992. Området rummer talrige arkæologiske vidnesbyrd om især vikingetiden. Til området knytter sig også nogle af de mest kendte sagn om danske konger i forhistorisk tid.

Øvrige seværdigheder

Sagnlandet Lejre. Sagnlandet Lejre er et stemningsfuldt udflugtsmål for hele familien, hvor Danmarkshistorien bliver levende. Her er huse, hytter og haver fra stenalder, jernalder, vikingetid og 1800-tal samt arbejdende værksteder og gamle husdyracer, www.sagnlandet.dk.

Ledreborg. Ledreborg Slot er et af de mest helstøbte herregårdsanlæg og et af de fineste eksempler på det 18. århundredes bygnings- og landskabsarkitektur. Der er adgang til parken mod entre ligesom der kan bestilles rundvisninger på slottet, www.ledreborg-slot.dk.

Folderen er udarbejdet i samarbejde mellem Roskilde Museum www.roskildemuseum.dk, Kulturstyrelsen www.kulturstyrelsen.dk og Naturstyrelsen, www.nst.dk.

KULTUR
STYRELSEN

ROSKILDE
FÆRGEGÅRDEN
LEJRE
MUSEUM

Vandreture nr. 91 Gl. Lejre

Læs mere i Naturstyrelsens digitale naturturguide til Gl. Lejre på www.nst.dk/lejre.

Find inspiration på udinaturen.dk – Danmarks guide til oplevelser i naturen.

Miljø- og Fødevarerministeriet
Naturstyrelsen

www.naturstyrelsen.dk
Tlf. 72 54 30 00

● Gl. Lejre

Miljø- og Fødevarerministeriet
Naturstyrelsen

Gl. Lejre

Gl. Lejre

I tiden før Danmark blev kristent, fandtes et magtfuldt center i Gl. Lejre. Her tilbad man Odin, asernes konge, og her mødtes konger og stor-mænd til gæstebud og rådslagning. Her opstod myterne om skjold-unge-kongerne. Følg stiforløbet på kortet ("Monumentstien"), og gå i fodsporene på jernalderens og vikingetidens sagnkonger.

Odin på sin tronstol. Illustration: Rune Knude/Zoomographic

Siden isen trak sig tilbage og stenalderens jægere for mere end 10.000 år siden slog sig ned ved Gl. Lejre, har området været beboet af mennesker. Lejreegnens naturforhold gav helt enestående leveduligheder for de første jægere og senere også bønderne. Nærheden til fjorden og åerne gav mulighed for fiskeri, jagt og transport.

De varierede jordbundsforhold var nyttigt for landbruget, og på de brede enge kunne husdyrene græsse. Men det var først i den sidste del af jernalderen og i vikingetiden (500-1000 e. Kr.), at Gl. Lejre blev et magtcenter. Eller som senere tider kaldte det: "Danmarks riges vugge".

Ifølge de danske middelalderkrøniker og islandske sagaer var Gl. Lejre det sted, hvor den første danske kongeslægt, skjoldungerne, havde deres kongsgård. Det var konger som Skjold, Rolf Krake, Frode Fredegod og Harald Hildetand. Selvom de eventyrlige myter og sagn - som for eksempel den om krigeren Beowulf, der hjalp Rolf Krake ved at nedkæmpe en drage - ikke er pålidelige historiske kilder, så har arkæologiske udgravninger vist, at Gl. Lejre i perioden 500-1000 e. Kr. var et betydningsfuldt sted.

Illustration: Sune Elskær

Synlige tegn i landskabet er de monumentale gravhøje og skibssætningerne, men i jorden på bakkerne vest for landsbyen er der også fundet spor efter mægtige haller, der hører til blandt de største bygninger fra Danmarks oldtid. Meget tyder således på, at Gl. Lejre var kongesæde i denne periode, selv om skjoldungerne forbliver mytiske figurer.

Harald Hildetands Høj

Ifølge sagaerne og krønikerne rummer gravhøjen de jordiske rester af Harald Hildetand, der ifølge sagnene var den sidste af skjoldungerne. Efter sigende skulle Harald Hildetand være faldet ved Bråvallaslaget i kamp mod en rivaliserende konge. Harald Hildetands Høj er dog betydeligt ældre end vikingetiden. Gravhøjen er en såkaldt langdysse opført i bondestenalderen omkring 3500 f. Kr.

Illustration: Sune Elskær

Lejregård

På bakkerne vest for den nuværende landsby lå stormandens residens. Ud over stormandens hal, var der en række forskellige bygninger. En del af de fundne bygninger er i dag markeret med græstørv, så man kan få en fornemmelse af bygningernes størrelse. Det var ved disse haller, at arkæologer fra Roskilde Museum fandt en lille sølvfigur, der viser Odin på sin tronstol omgivet af ravnene Hugin og Munin.

Grydehøj

Gravhøjen har indeholdt en fyrstegrav fra omkring år 650 e. Kr. Det er uvist hvem der er blevet gravlagt i højen, men en udgravning i 1958 viste, at den døde er blevet brændt på et stort ligbål sammen med sine gravgaver. Små guldtråde i graven viser, at den døde var ikklædt en dragt af guldindvirket stof.

Mysselhøj

Fra Mysselhøj kan man se ud over landskabet ved Gl. Lejre, som det blev formet af isen for godt 12.000 år siden. Mod vest ses de skovbevoksede bakker omgivet af sumpe og søer. Samt de mange gravhøje fra sten- og bronzealderen. Mod øst er Herthadalen, hvor isens smeltevand har skabt dybe skår i den skrånende moræneflade.